

นางชฎา: วรรณกรรมประชาานิยมสู่การดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์

Miss Chada: Popular Literature and Its Adaptation into Television Drama

วันที่รับบทความ: 2 ตุลาคม 2567

สุริยา อินทจันทร์¹

วันที่แก้ไขบทความ: 21 ตุลาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ: 30 ตุลาคม 2567

บทคัดย่อ

นวนิยายประชาานิยมแนวสยองขวัญ เป็นวรรณกรรมที่เขียนขึ้นมาเพื่อสร้างความบันเทิงและมีจุดประสงค์หลัก คือ การเข้าถึงผู้คนจำนวนมาก ซึ่งแตกต่างจากวรรณกรรมชั้นสูงที่มุ่งเน้นในการใช้ภาษาและโครงสร้างที่ซับซ้อน ส่งผลให้วรรณกรรมประชาานิยมนั้นเป็นที่นิยมในกลุ่มสังคม จนก่อให้เกิดการผลิตซ้ำและดัดแปลงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ หากแต่ยังคงไว้ซึ่งชุดข้อมูลเดิม วรรณกรรมประชาานิยมของภาคินัย เรื่อง “นางชฎา” ได้รับความนิยมจนได้มีการนำมาทำเป็นละครโทรทัศน์เรื่อง “นางชฎา” ซึ่งมีกระบวนการที่นำข้อมูลชุดเก่าและโครงสร้างจากวรรณกรรม มาดัดแปลงให้เหมาะสมกับการนำเสนอผ่านละครโทรทัศน์ มีสิ่งที่น่าสนใจในการนำศิลปะการแสดงในด้านนาฏศิลป์มาใช้ในการประกอบสร้างงานใหม่และตีความบริบทใหม่ โดยประเด็นศึกษา คือ 1) การดัดแปลงวรรณกรรมประชาานิยมเรื่องนางชฎาสู่การแสดงนาฏศิลป์ในละครนางชฎา 2) การมอบอำนาจให้ผี โดยผ่านภาพลักษณ์ “นางรำ” ในวัฒนธรรมไทย นางรำเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่มีความงดงามและอ่อนช้อย แต่เมื่อผีปรากฏในร่างนางรำ ความงามนั้นกลับมาพร้อมกับอำนาจที่ทรงพลัง การมอบอำนาจให้กับผีในร่างของนางรำเป็นการสะท้อนถึงอำนาจของเพศหญิงในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมไทย และ 3) คุณค่าของวรรณกรรมประชาานิยมเรื่องนางชฎาสู่การดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์ เพื่อเป็นที่ยืนยันว่าวรรณกรรมประชาานิยมไม่ใช่เรื่องเล่าที่เน้นเฉพาะความบันเทิงเพื่อสร้างจินตนาการและอารมณ์สะเทือนใจ ขณะเดียวกันรูปแบบการแสดงออกทางนาฏศิลป์ยังคงอัตลักษณ์นั้นไว้ผ่านรูปแบบของผีนางรำ

คำสำคัญ: วรรณกรรมประชาานิยม การดัดแปลง ละครโทรทัศน์

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาศึกษาทั่วไป วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
e-mail: krusuriya666@gmail.com

Miss Chada: Popular Literature and Its Adaptation into Television Drama

Received: October 2, 2024

Suriya Intajanta ¹

Revised: October 21, 2024

Accepted: October 30, 2024

Abstract

The popular horror novel was a literary work written primarily for entertainment, with the main purpose of reaching a wide audience. This was distinct from high literature, which focuses on the use of complex language and structure. As a result, popular literature became popular in society, leading to its reproduction and adaptation in various forms while maintaining the original content. The popular literature “Nang Chada” by Pakinai gained such popularity that it was adapted into a television drama of the same name. This adaptation involved transforming the original content and structure of the novel to suit the television format. An interesting aspect of this process was the use of traditional Thai dance (Nang Ram) in reinterpreting and creating new artistic expressions, giving rise to a new context. The study focused on: 1) the adaptation of the popular novel “Nang Chada” into a performance in the television drama, 2) the empowerment of the ghost character through the image of the “Nang Ram” (Thai dancer) in Thai culture. The “Nang Ram” symbolized feminine grace and beauty, however, when the ghost appeared as a traditional Thai dancer (Nang Ram), its beauty was accompanied by a powerful sense of authority. Empowering the ghost in the form of a Nang Ram reflected the strength of femininity within the social and cultural context of Thailand, and 3) the value of the popular novel *Nang Chada* in its adaptation into a television drama served to affirm that popular literature was not merely a form of entertainment meant to stir the imagination and evoke emotion. At the same time, the performative aspects of traditional Thai dance maintain the novel's identity through the portrayal of the ghost in the form of a Nang Ram.

Keywords: popular literature, adaptation, television drama

² Lecturer, Program in Thai Department of General Education, Anghong College of Dramatic Arts, Bunditpatanasilpa Institute
e-mail: krusuriya666@gmail.com

บทนำ

วรรณกรรมประชานิยม (popular literature) หมายถึง วรรณกรรมที่แพร่หลายกว้างขวางและเป็นที่ชื่นชอบของผู้คนจำนวนมาก บางส่วนเผยแพร่โดยไม่แสวงหาผลกำไร แต่บางส่วนมีค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงอีกทั้งมีสถานะเป็นวรรณกรรมชั้นล่างตรงข้ามกับวรรณคดีที่ถูกให้คุณค่าว่าเป็นวรรณกรรมชั้นสูง (สิรินทร จิระกุล, 2561, หน้า 9) นอกจากนี้ยังสื่อความหมายทางวัฒนธรรมบางประการที่ผู้อ่านต้องถอดรหัสความหมายเพื่อสืบค้นชุดความรู้ต่าง ๆ ที่แฝงมากับงานวรรณกรรม

วรรณกรรมประชานิยม (popular literature) ถูกมองว่าเป็นเรื่องเล่าที่เน้นเฉพาะความบันเทิง เพื่อสร้างจินตนาการให้กับผู้อ่าน เนื้อหาอาจมีเรื่องราวเกี่ยวกับความรัก ความสยองขวัญ การผจญภัย สืบสวนสอบสวน หรือวิทยาศาสตร์ที่เต็มไปด้วยจินตนาการ ภาษาที่ใช้ในวรรณกรรมประเภทนี้มักจะเรียบง่าย ทำให้ผู้อ่านสามารถติดตามเรื่องราวได้อย่างต่อเนื่อง และหวังผลในเชิงพาณิชย์มากกว่า การมุ่งเสนอความคิดที่ซับซ้อน โดยมีลักษณะที่สำคัญคือ การวางโครงเรื่องที่เน้นให้ผู้อ่านติดตามโดยผู้เขียนอยู่เหนือผู้อ่านและมีบทบาทในการสร้างความบันเทิง หนึ่งในนั้นคือ วรรณกรรมแนวสยองขวัญ (horror literature) คือ เรื่องเล่าที่นำเสนอเรื่องราวลึกลับเหนือธรรมชาติเกี่ยวกับภูตผีปิศาจและวิญญาณ โดยมุ่งเสนอภาพพจน์ที่น่าเกลียด น่ากลัว และพฤติกรรมที่สยองขวัญเพื่อกระตุ้นอารมณ์ผู้อ่านผ่านระบบความเชื่อทางสังคมและวัฒนธรรม และตัวละครในวรรณกรรมประชานิยมมักเป็นตัวแทนของบุคคลทั่วไป ทำให้ผู้อ่านสามารถเชื่อมโยงและเข้าใจตัวละครได้ง่าย เรื่องราวที่ถูกนำเสนอ จึงเป็นเรื่องราวที่ผู้อ่านสามารถเชื่อมโยงได้ เช่น การแก้แค้น การต่อสู้ในชีวิตประจำวัน การต่อสู้ในสังคม รวมไปถึงเรื่องความรัก เมื่อนำมาดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์จึงทำให้เนื้อเรื่องจากวรรณกรรมนั้น ถูกนำเสนอผ่านการแสดงตามบริบทที่เหมาะสม

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำตัวบทจากวรรณกรรมแนวสยองขวัญของภาคนิยามาดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์ โดยใช้มโนทัศน์เกี่ยวกับแนวคิดการดัดแปลง (adaptation) เป็นเครื่องมือหลักในการวิเคราะห์ตัวบท มีมุมมองสำคัญคือ เป็นการศึกษาและตรวจสอบกระบวนการต่าง ๆ ที่นำมาประกอบสร้างขึ้นและผลิตซ้ำใหม่ในบริบทใหม่ โดยมีมโนทัศน์เกี่ยวกับแนวคิดการดัดแปลง คือ การแปลงงานวรรณกรรมประเภทหนึ่งให้เป็นอีกประเภทหนึ่ง การดัดแปลงมีหลายลักษณะ ได้แก่ การดัดแปลงรูปแบบคำประพันธ์และการดัดแปลงเนื้อหา การดัดแปลงรูปแบบคำประพันธ์นั้นอาจดัดแปลงทั้งเรื่องหรือเลือกเพียงบางส่วนของเรื่องมาดัดแปลงคำประพันธ์ ส่วนการดัดแปลงเนื้อหานั้นอาจดัดแปลงโดยรักษาโครงเรื่องไว้ แต่เปลี่ยนรายละเอียดทั้งชื่อตัวละครและฉาก หรืออาจดัดแปลงเนื้อหาโดยการเขียนบทต่อเติมจากเรื่องเดิมก็ได้ (ราชบัณฑิตยสถาน 2545, หน้า 6-7) การดัดแปลงวรรณกรรมสู่ละครโทรทัศน์เป็นที่นิยมมากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ชมละครได้รับความบันเทิง ปิยพิมพ์ สมิตติกล (2541, หน้า 6) กล่าวว่า “การนำนวนิยายไปสร้างเป็นละครโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ จำเป็นต้องมีการดัดแปลงไปจากต้นฉบับที่เป็นบทประพันธ์บ้าง เพราะแม้นวนิยายและละครจะเป็นงานศิลปะเหมือนกันแต่ก็มีศาสตร์เฉพาะตัวต่างกัน นวนิยายใช้วรรณศิลป์สร้างจินตนาการ ในขณะที่ละครใช้ทัศนศิลป์ แต่กระนั้นก็ตาม ละครที่สร้างมาจากบทประพันธ์ควรจะใช้สื่อศิลปะอีกแขนงหนึ่งเพื่อเสริมส่วนที่บกพร่องไปจากวรรณกรรม”

ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาวรรณกรรมประชาานิยมแนวสยองขวัญของภาคินัยเรื่อง “นางชฎา” เพื่อชี้ให้เห็นว่า “นางชฎา” เป็นวรรณกรรมที่ได้รับความนิยมจนมีการดัดแปลงเป็นบทละครโทรทัศน์ เพราะมีโครงเรื่องที่ตรงไปตรงมา ไม่ซับซ้อน เหมาะกับการอ่านเพื่อความบันเทิง มีความสนุกสนานและสามารถเข้าถึงอารมณ์ของผู้อ่านได้ ทั้งในด้านความรัก ความทุกข์ ความสุข ความลึกกลับ หรือความตื่นเต้น และเมื่อดัดแปลงเป็นบทละครโทรทัศน์ ก็มีการปรับโครงเรื่องและเนื้อหา เช่น เพิ่มตัวละครและปรับบุคลิกตัวละครให้ทันสมัย ซึ่งมีการนำศิลปะการแสดงด้านนาฏศิลป์มาใช้ประกอบสร้างงานใหม่และตีความบริบทใหม่ โดยประเด็นที่มุ่งศึกษาคือ 1) การดัดแปลงวรรณกรรมประชาานิยมเรื่องนางชฎาสู่การแสดงนาฏศิลป์ในละครนางชฎา 2) การมอบอำนาจให้ผี โดยผ่านภาพลักษณ์ “นางรำ” ในวัฒนธรรมไทย นางรำเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่มีความงดงามและอ่อนช้อย แต่เมื่อผีปรากฏในร่างนางรำ ความงดงามนั้นกลับมาพร้อมกับอำนาจที่ทรงพลัง การมอบอำนาจให้กับผีในร่างของนางรำเป็นการสะท้อนถึงอำนาจของเพศหญิงในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมไทย ที่ถึงแม้ผู้หญิงจะถูกมองว่าอ่อนโยน แต่ในอีกด้านหนึ่งก็มีพลังและอำนาจที่ซ่อนอยู่ และ 3) คุณค่าของวรรณกรรมประชาานิยมเรื่องนางชฎา สู่การดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์ เพื่อเป็นสิ่งยืนยันว่าวรรณกรรมประชาานิยมไม่ใช่เรื่องเล่าที่เน้นเฉพาะความบันเทิงเพื่อสร้างจินตนาการและอารมณ์สะเทือนใจให้กับผู้อ่านโดยหวังผลในเชิงพาณิชย์เท่านั้น หากแต่เป็นการนำข้อมูล

ชุดเก่ามาผลิตใหม่เพื่อการเปลี่ยนมุมมองความคิดของผู้คนสังคม ในขณะเดียวกันรูปแบบการแสดงออกทางนาฏศิลป์ยังคงอัตลักษณ์นั้นไว้ผ่านรูปแบบของผืนนางรำ

เนื้อเรื่อง

1. การดัดแปลงวรรณกรรมประชานิยมเรื่องนางชฎาสู่การแสดงนาฏศิลป์ในละครนางชฎา

การดัดแปลงวรรณกรรมสู่การแสดงนาฏศิลป์นั้น เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่ผสมผสานศิลปะทางวรรณกรรมกับศิลปะการแสดง รวมถึงการดัดแปลงเรื่องราวจากหนังสือ บทกวี หรือบทละครไปสู่การแสดงนาฏศิลป์ เนื่องด้วยนาฏศิลป์เป็นสัญลักษณ์ของชนชั้นสูงและชนชั้นปกครองมาก่อนเป็นชนชั้นที่มีอำนาจในการควบคุมปกครอง และนำเกรงขามสำหรับผู้คนชนชั้นใต้ปกครอง ส่งผลให้การรำไทย และชุดเครื่องแต่งกายที่มีชฎา มีผลในการเสริมอำนาจให้กับการปรากฏตัวของผีในเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับตัวบทที่มีผีสาวนางรำ เป็นการสื่อถึงอำนาจ ความน่าเกรงขามที่มีเหนือกว่าตัวละครอื่น ๆ การดัดแปลงวรรณกรรมเรื่อง “นางชฎา” สู่การแสดงนาฏศิลป์ในละคร มีความแตกต่างชัดเจน วรรณกรรมใช้ภาษาที่เข้มข้นเพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพทางนาฏศิลป์ ส่วนละครใช้การแสดงทางกายภาพแสดงอารมณ์และเรื่องราว เพื่อให้ผู้ชมเห็นความงามทางนาฏศิลป์ วรรณกรรมจะเน้นอารมณ์ที่เข้มข้นรุนแรง และเจ็บปวด ในขณะที่ละครได้ปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้ชมทั่วไป แต่ยังรักษาคุณค่าทางนาฏศิลป์ แม้จะผ่านการดัดแปลงจากวรรณกรรมมาสู่ละครแล้วก็ตาม

นางชฎา เป็นละครโทรทัศน์ไทยที่สร้างขึ้นจากบทประพันธ์ของ ภาคินัย (ภาคินัย กลีรักษ์) ดัดแปลงเป็นบทโทรทัศน์โดย สวิตตา และกำกับโดย ปรีดาภรณ์ บัวตุม และได้ ฤทธา เตชะนิโลบล มาทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยผู้กำกับการแสดง สร้างโดย บริษัท โพลีพลัส เอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด อำนาจการผลิตโดย อรพรรณ วัชรพล ลงเสียงประกอบโดย ห้องเสียงประเสริฐ เริ่มตอนแรกวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2558 และจบวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2558 ออกอากาศทุกวันพุธ-พฤหัสบดี เวลา 20.20 น.-22.30 น. ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ภายหลังได้มีการนำละครเรื่องนี้มาออกอากาศซ้ำอีกครั้งในปี พ.ศ. 2559 โดยออกอากาศในเวลา 14.00 น.-16.00 น. ทุกวันจันทร์-ศุกร์ เริ่มตอนแรกตั้งแต่วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2559 เป็นต้นไป (ทรูไอดี, 2567) เรื่องย่อ นางชฎา ช่อง 7HD (รีรัน) เป็นเรื่องราวของคู่รักชื่อเตชิตและชมพู ที่ตัดสินใจซื้อบ้านหลังหนึ่งเป็นเรือนหอ หลังจากย้ายเข้าไปอยู่ก็เกิดเหตุการณ์ประหลาดเหนือธรรมชาติ และการปรากฏตัวของผีสาวนางรำที่ตามแก้แค้นกลุ่มคนที่รังแกตนจนถึงแก่ชีวิต มีการคลี่คลายข้อสงสัยและปมปัญหาต่าง ๆ ตามมา

1.1 เนื้อเรื่องและลักษณะของตัวละครที่มีการดัดแปลงไปจากวรรณกรรมสู่ละครโทรทัศน์

เมื่อศึกษาตัวบทวรรณกรรมจากนวนิยายเรื่อง “นางชฎา” มีการดำเนินเรื่องที่ซับซ้อน โดยเริ่มจากชีวิตคู่ของ “เตชิต” และ “ชมพู” คู่หมั้นที่เพิ่งบินกลับมาจากต่างประเทศหลังจบการศึกษาระดับปริญญาโท ได้ซื้อบ้านที่ต้องการสร้างเป็นเรือนหอ และตกลงซื้อบ้านหลังหนึ่งซึ่งมีเหตุการณ์ประหลาดเกิดขึ้นเสมอ มีผีสาวสวมชุดนางรำมาหลอกหลอนและตามฆ่าคนที่เกี่ยวข้องกับการตายของผีสาวตลอดทั้งเรื่อง พร้อมกับค่อย ๆ เปิดเผยเรื่องราวและเหตุผลต่าง ๆ ที่ทำให้ผีสาวตามล่าแค้นซึ่งเหตุผลเดียวนั้นก็คือบุคคลที่เกี่ยวข้องและมีส่วนทำให้ผีสาวต้องจบชีวิตลง โดยตอนสุดท้ายได้มีการเล่า

ถึงเตชิต อดีตแฟนหนุ่มที่เป็นคนทิ้งเธอ พร้อมกับการกระทำและคำพูดที่ไม่สมควร ก่อนที่จะไปเรียนต่อปริญญาโทที่ต่างประเทศ และนำเงินให้ผีสาวไปทำแท้งเมื่อครั้งสมัยยังมีชีวิต ในตอนจบของเรื่องคือผีสาวได้เข้าสิงชมพู คู่หมั้นของเตชิต ผลักเตชิตให้ตกบันไดและส่งผลให้เตชิตเป็นอัมพาตขยับร่างกายและพูดไม่ได้ จากนั้นก็สิงอยู่ในร่างชมพู และอยู่กับเตชิต โดยในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันนั้น ผีสาวในร่างชมพูตั้งใจทรมาณจิตใจและกายของเตชิตด้วยความอาฆาตแค้น

บทละครโทรทัศน์มีลักษณะที่สำคัญ คือ ต้องนำเสนอทั้งภาพและเสียงให้ผู้ชมได้เห็นและได้ฟัง ตลอดจนให้ผู้ชมเกิดจินตนาการ อารมณ์ และความรู้สึกคล้อยตามเรื่องราวและเหตุการณ์ที่นำเสนอผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ด้วยเหตุนี้นอกจากผู้เขียนบทละครโทรทัศน์ต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณกรรมต้นเรื่องที่จะดัดแปลงอย่างถ่องแท้แล้ว ต้องเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการนำเสนอและการบันทึกภาพบุคคล ภาพเหตุการณ์ และภาพสถานที่อีกด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้แสดงเข้าใจเรื่องราวและเนื้อหาได้อย่างชัดเจน (มนตรี มีเนียม, 2560, หน้า 144)

การนำบทวรรณกรรมดัดแปลงเป็นบทละครโทรทัศน์ได้มีเนื้อหาและรายละเอียดบางส่วนต่างไปจากเดิม หากแต่ยังพบเค้าโครงเกาจากเนื้อเรื่องในวรรณกรรมอยู่บ้างในบางส่วน โดยที่บทวรรณกรรมนั้น เป็นการเล่าเรื่องราวของเตชิต และชมพู ที่เดินทางกลับมาจากต่างประเทศและซื้อบ้านอยู่ด้วยกัน จากนั้นก็พบเรื่องราวเหนือธรรมชาติมีการปรากฏตัวของผีสาวนางรำ ที่สวมชุดอาภรณ์สูงตามล้าแค้นและสังหาร ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งและการตายของตน ซึ่งชมพูเป็นเพื่อนของริณีผีสาวตอนยังมีชีวิตอยู่และศึกษาด้านนาฏศิลป์ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง มักริษยาในความสวยของริณีจึงวางแผนรวมกันกลั่นแกล้งกับเพื่อนคนอื่นจนริณีถึงแก่ความตาย ในตอนท้ายเฉลยว่าเตชิตก่อนจะเดินทางไปต่างประเทศได้คบหากับริณีอย่างลับ ๆ จากนั้นเมื่อริณีตั้งท้องได้ไล่ไปทำแท้งและทิ้งไปอย่างไม่ใยดี มีการเล่าเรื่องราวสลับกับปัจจุบัน ส่วนละครโทรทัศน์นั้นเตชิต เป็นหนุ่มต่างมหาวิทยาลัยกับชมพู ซึ่งเป็นคู่หมั้นที่ครอบครัวหมั้นหมายกันไว้ตั้งแต่วัยเด็ก ชมพูได้เข้าศึกษาด้านนาฏศิลป์ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง แต่เตชิตนั้นได้ตกหลุมรักริณีซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของชมพู และคอยช่วยเหลือดูแลริณีด้วยความรักและความห่วงใยตลอดเวลาจนจะตกลงปลงใจคบหากันอย่างลับ ๆ ความรู้สึกของเตชิตที่มีให้ชมพูคู่หมั้นคือรักและห่วงใยแบบน้องสาวเท่านั้น เมื่อชมพูทราบจึงเกิดความริษยาและเป็นหนึ่งในกลุ่มเพื่อนที่รุมทำร้ายริณีจนถึงแก่ความตาย จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการแก้แค้นของผีสาวนางรำ สวมชุดอาภรณ์สูงที่ชื่อริณี

จากข้างต้นที่ได้พิจารณาเนื้อเรื่องที่มีการดัดแปลงจะพบได้ว่า ตั้งแต่ตอนต้นจนถึงตอนจบ มีความแตกต่างกันเกือบทั้งสิ้น มีการนำมาสร้างใหม่โดยตีความหมายในบริบทใหม่ ให้ผู้รับชมได้ตีความหมายใหม่ในรูปแบบบทละครโทรทัศน์ ไม่รู้สึกห่อหุ้มมากนัก ประเด็นที่น่าสนใจถึงแม้จะมีการดัดแปลงจากวรรณกรรมไปสู่ละครแล้วนั้น คือ การปรากฏตัวของผีสาว ทั้งยังเป็นคนหรือที่เป็นผีจะมาในรูปแบบนางรำและเสียงดนตรีไทยเดิมบรรเลง นับว่าเป็นการแสดงถึงศิลปะทางการแสดงนาฏศิลป์ ถือว่าคงไว้ถึงรูปแบบเอกลักษณ์ของไทย ในการปรากฏตัวที่มีการแสดงการรำรำอ่อนช้อยงดงาม ทั้งในตัวบทที่เขียนถึงการพบกันของริณีและเตชิต ครั้งแรกและในละคร ดังนี้

“ในขณะที่แขกเหรื่อกำลังร่วมแสดงความยินดีกับเจ้าภาพอยู่นั้น บนเวทีเล็ก ๆ ที่ถูกตั้งขึ้น
อีกทางด้านหนึ่งของงานก็บรรเลงเพลงไทยเดิมขึ้น มีหญิงสาวหน้าตาสะสวยเดินชอยเท้าออกมาที่กลางเวที
ก่อนจะร่ายรำอวยพรอย่างสวยงามจนแขกเหรื่อทุกคนต้องหยุดการสนทนาแล้วจ้องมองไปที่เวทีอย่างชื่นชม”
(ภาคินัย กสิรักษ์, 2556, หน้า 236)

ภาพที่ 1: ริลณีร่ายรำบนเวทีตอนที่พบเตชิตเป็นครั้งแรก
ที่มา: ละครเรื่อง นางขุมา (2558)

การนำเนื้อเรื่องจากวรรณกรรมมาดัดแปลงใหม่ เพื่อสร้างความบันเทิงที่หลากหลาย
มากขึ้น จากเดิมที่ตัววรรณกรรมมุ่งเน้นแต่การสื่อให้ผู้อ่านตีความหมายไปถึงการเกลียดชัง อาฆาตแค้น
และไม่มีการผ่อนปรนใด ๆ โดยปรับให้มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับเป็นบทละครโทรทัศน์ ซึ่งเป็นความรู้สึก
พึงพอใจและความสุขของมนุษย์อีกทาง ในแง่ของความเมตตาและการให้อภัยต่อกันในตัวละครโทรทัศน์ที่
มีชัดเจนมากกว่าวรรณกรรม ทำให้เข้าถึงได้ง่ายขึ้น จากตารางการเปรียบเทียบดังนี้

ตารางที่ 1 ลักษณะนิสัยตัวละครที่ดัดแปลงไปจากวรรณกรรมสู่ละครโทรทัศน์

ตัวละครเอก	ลักษณะนิสัยตัวละคร	
	วรรณกรรม	ละครโทรทัศน์
เตชิต (พระเอก)	ทำไมดีกับริลณี เป็นหนึ่งในบุคคลที่ทำร้ายริลณี ไม่ได้เป็นผู้ชายในอุดมคติ	ทำดี ดูแลและคอยเอาใจใส่ริลณี หวังดีและดูแลริลณีด้วยความรัก เป็นผู้ชายดีในอุดมคติ
ชมพู (คู่หมั้นพระเอก)	เป็นเพื่อนสนิทริลณี แสร้งทำตัวดีแต่ มีความริษยาและมักมีแผนร้ายลับ หลังเพื่อทำลายริลณีเสมอ	เป็นเพื่อนสนิทริลณี แสร้งทำตัวดีแต่ มีความริษยาและมักมีแผนร้าย เพื่อทำลายริลณีเสมอ
ริลณี (ผีนางรำ)	โกรธและอาฆาตแค้นสูง ไม่มีความ เมตตาให้ใครที่เคยทำร้ายขณะที่ตน ยังมีชีวิต ทุกคนต้องได้รับบทลงโทษ ความรุนแรงของบทลงโทษขึ้นอยู่กับ สิ่งที่ทำกับผีสาวขณะยังมีชีวิต ไม่มี ความอภัยอาวรณ์กับความรัก	เน้นสื่อไปถึงชีวิตที่นำสงสารของริลณี และการโดนทำร้าย โกรธและอาฆาต แค้นสูงหากแต่ยังมีความรักที่มีให้ เตชิต(พระเอก) ออภัยอาวรณ์กับ ความรัก

ตารางที่ 1 ลักษณะนิสัยตัวละครที่ดัดแปลงไปจากวรรณกรรมสู่ละครโทรทัศน์ (ต่อ)

ตัวละครเอก	ลักษณะนิสัยตัวละคร	
	วรรณกรรม	ละครโทรทัศน์
กลุ่มเพื่อน (กลุ่มคนที่ร่วมมือกันทำร้ายริลณี)	มีนิสัยริษยา มักเอาชนะ และไม่มีเหตุผล กระทำทุกสิ่งทุกอย่างโดยอารมณ์และเหตุผลส่วนตัว แต่มีตัวละครบางตัวไม่ได้ทำร้ายริลณีขึ้นรุนแรง และพอให้ผีสาวอภัยในสิ่งนั้นและไม่สังหาร หากแต่ก็มีบทลงโทษอื่น	มีนิสัยริษยา มักเอาชนะ และไม่มีเหตุผล กระทำทุกสิ่งทุกอย่างโดยอารมณ์และเหตุผลส่วนตัว นำตัวละครบางตัวมาปรับเปลี่ยนให้เป็นผู้ที่ทำร้ายริลณี ทำให้ทุกคนได้รับบทลงโทษจากผีสาวด้วยการถูกสังหารทั้งสิ้น

เมื่อพิจารณาตามการดัดแปลง เห็นได้ว่าการนำมาปรับเปลี่ยนลักษณะนิสัยของตัวละครนั้น นับว่าเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อทิศทางของเนื้อเรื่อง และการตีความหมายใหม่ที่ต่างไปจากเดิมของวรรณกรรมไปสู่ละคร ดังตัวอย่างจากตัวบทวรรณกรรมดังนี้

“รู้หรือยังว่าความเลวของแก...ไม่ได้น้อยไปกว่าคนอื่นเลยไอ้เตชิต!” พุดจบริลณีก็หัวเราะอย่างน่าสยดสยอง

“แต่ฉันใจดีไม่ฆ่าแกหรอก เพราะเดี๋ยวจะได้ไปเสวยสุขกับอ๊อดมพู่ ไอ้...เกือบล้มลุกอยากหักทลายแก่นะ”

(ภาคนิย กสิรักษ์, 2556, หน้า 240)

จากการศึกษาตัวบทละครโทรทัศน์ที่ผ่านการดัดแปลงมาแล้ว จะเห็นได้ว่าฉากของริลณีและเตชิต ถูกนำเสนอถึงความรักได้อย่างโดดเด่น โดยเฉพาะความรักความโรแมนติก และผิดหวังจากความรัก ลักษณะนิสัยของตัวละครบางตัวนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิง โดยแต่เดิมนั้นวรรณกรรมได้สื่อถึงการกดขี่และทำร้ายกันของมนุษย์ซึ่งมีสาเหตุมาจากความโกรธแค้น และค้นหา ดังตัวอย่างบทโทรทัศน์ดังนี้

ริลณี: แม้ความตายก็จะแยกเราสองคนจากกันไม่ได้

เตชิต: เราสองคนจะอยู่บ้านหลังนี้ ไม่ว่าจะทำอะไรเราจะผ่านปัญหานั้นไปด้วยกันนะ

ภาพที่ 2: ริลณีและเตชิตขณะกำลังพูดคุยและบอกรักกัน
ที่มา: ละครเรื่อง นางชวลา (2558)

1.2 การนำมาปรับสร้างใหม่เพื่อการตีความในบริบทใหม่

จากการศึกษาจะพบว่าในวรรณกรรมประชานิยมเรื่อง “นางชฎา” มีเนื้อหาค่อนข้างแตกต่างจากตัวบทในละครโทรทัศน์ โดยในวรรณกรรมผู้เขียนมักจะเน้นการใช้เหตุการณ์ที่สื่อถึงความเจ็บปวด การล้างแค้น และการเผชิญหน้ากับความตาย ซึ่งทำให้เรื่องราวเต็มไปด้วยความรุนแรงและอารมณ์ความรู้สึกที่ดุดัน ในขณะที่ตัวบทละครโทรทัศน์อาจมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับผู้ชมในวงกว้าง รวมถึงมีการลดทอนความรุนแรงหรือเนื้อหาที่กระทบต่ออารมณ์อย่างหนักเพื่อตอบสนองข้อกำหนดของสื่อและการคำนึงถึงผู้ชมในครอบครัว เมื่อนำมาดัดแปลงและปรับสร้างใหม่เป็นบทละครโทรทัศน์นั้น ยังคงพบชุดข้อมูลเดิมจากวรรณกรรมบ้างในโครงเรื่องและเนื้อหาบางส่วนแต่ในหลาย ๆ อย่างได้มีการดัดแปลงและปรับใหม่เพื่อให้เข้ากับบริบททางสังคมของผู้ที่บริโภค เพื่อให้ผู้ที่รับชมได้เข้าใจและตีความหมายใหม่จากตัววรรณกรรม ซึ่งบทวรรณกรรมได้นำเสนอภาพความโหดร้ายของมนุษย์ที่กระทำต่อมนุษย์ด้วยกันอย่างไร้ความปราณี แต่ในบทละครโทรทัศน์มีตัวละครเอกบางตัวมีลักษณะนิสัยที่เปลี่ยนไป ตัวบทได้นำเสนอสิ่งที่เป็นเชิงบวกของมนุษย์ที่ช่วยเหลือและมีความเห็นใจต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันบ้าง และการมีคนดีในอุดมคติของสังคมจากตัวละครทำให้ผู้ชมมีความต้องการติดตามเนื้อเรื่องต่อไป ฟังพอใจในการรับชมและเป็นตัวอย่างที่ดีกับสังคม

เห็นได้ชัดเจนว่าละครโทรทัศน์เข้าถึงได้ง่ายกว่าและเข้าถึงกลุ่มคนทุกเพศทุกวัย ละครโทรทัศน์จึงเปลี่ยนลักษณะนิสัยของตัวละคร และเนื้อหาบางตอนเพื่อการเพิ่มความน่าสนใจและลดความรุนแรงลงไป ซึ่งหมายถึงว่าเนื้อหาที่เผยแพร่ออกไปมีผลต่อความคิดและการกระทำของผู้ชม หากขาดวิจยารณญาณในการรับชม อาจซึมซับความรุนแรงและความคิดการกระทำบางอย่างของตัวละครไป เป็นอีกเหตุผลให้บทละครโทรทัศน์นำเสนอตัวละครเอกบางตัวให้มีลักษณะนิสัยที่เป็นคนดีในอุดมคติมากขึ้น เพื่อปรับเปลี่ยนมุมมองและความคิด มีส่วนในการขับเคลื่อนสังคม

การนำมาดัดแปลงและสร้างใหม่เป็นละครโทรทัศน์ นอกจากเพื่อความบันเทิงแล้ว ยังมีเจตนาในการสื่อสารที่ต่างไปจากวรรณกรรม โดยตัววรรณกรรมนั้นต้องการสื่อถึงการแก้แค้น และสิ่งเลวร้ายที่มนุษย์กระทำต่อกัน ไม่มีการผ่อนปรน ไม่มีทางออกให้กับผู้ที่กระทำผิด ไม่มีโอกาสที่หยิบบั้นให้กันเพื่อปรับตัวใหม่ เมื่อนำมาตีความหมายใหม่ในละครโทรทัศน์ก็พบว่าไม่ได้สื่อถึงแค่ความโหดร้ายของมนุษย์เพียงอย่างเดียว หากแต่ได้สื่อถึงความรักความห่วงใย และความเมตตาที่มีต่อกันของมนุษย์โลก เพื่อให้เข้าใจในบริบทใหม่ว่าโลกนี้ไม่ได้มีแต่สิ่งที่โหดร้ายเสมอไป หากแต่ยังมีความรักความเมตตาที่พอจะช่วยให้ดำรงให้สังคมโลกนี้น่าอยู่ต่อไป

2. การมอบอำนาจให้ผี โดยผ่านภาพลักษณ์ “นางรำ”

นับตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 25 กิจการละครผู้หญิงได้มีการปรับเปลี่ยนบทบาททางสังคมจากการเป็นเครื่องประดับเกียรติยศของชนชั้นกษัตริย์มาเป็นการแสดงเพื่อความบันเทิงของชนชั้นกลางทั่วไป กลายเป็นอาชีพที่เป็นการแสดงเพื่อแลกกับค่าตอบแทนที่ใช้ในการยังชีพ นางรำได้ผ่านการเปลี่ยนแปลง คำนิยามและบทบาทมาหลายยุคสมัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังจะปรากฏให้เห็นในภาพของผลผลิตทางวัฒนธรรมร่วมสมัย ได้แก่ นิยาย ละครสมัยใหม่ (ปริตตา เฉลิมเผ่า กอนันทกุล, 2545, หน้า 18)

จากตัวบทวรรณกรรมและละครโทรทัศน์จะพบว่า การปรากฏตัวของผีจะควบคู่กับการใส่ชุดนางรำ มีดนตรีและบทเพลงไทยเดิมบรรเลง พร้อมกับภาพอันน่าสยอ ในการสร้างภาพลักษณ์นางรำให้มาคู่กับผีนั้น นับว่าเป็นการให้อำนาจกับผีนั่นเอง เนื่องด้วยศิลปะการรำไทย แต่เดิมเป็นสิ่งที่อยู่กับชนชั้นปกครอง และพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ดนตรีและนาฏศิลป์ที่อาณาจักรอยุธยาเลือกรับมาจากวัฒนธรรมอินเดียมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับการเสริมสร้างฐานะของชนชั้นปกครอง ตามคติความเชื่อเรื่องราวที่มีการถ่ายทอดในเชิงพิธีกรรมความศักดิ์สิทธิ์ ที่มีความสัมพันธ์กับอำนาจของชนชั้นปกครอง และได้มีการเผยแพร่วัฒนธรรมดังกล่าวสู่ชนชั้นใต้ปกครองหรือราษฎร ผ่านการสร้างประเพณี ศิลปะพิธีกรรมต่าง ๆ ให้ราษฎรร่วมรับรู้ (มัญชิมา จินเทศ, 2548, หน้า 24)

ดังนั้นในการปรากฏตัวของผีโดยมากคู่กับภาพลักษณ์นางรำ สวมชุดทรงสูง เป็นการแสดงออกถึงอำนาจที่มีมากกว่าภาพลักษณ์ทั่วไป เนื่องด้วยศิลปะนาฏศิลป์ คือหลักการและความรู้ทางนาฏศิลป์ที่มีการถ่ายทอดความรู้ในชนชั้นปกครอง และได้มีการสืบทอดต่อมาที่กลุ่มเจ้านายและข้าราชการชั้นสูงในอดีต (มัญชิมา จินเทศ, 2548, หน้า 23) การมอบอำนาจให้ผี โดยผ่านภาพลักษณ์ “นางรำ” ในวัฒนธรรมไทย นางรำเป็นตัวแทนของผู้หญิงที่มีความงดงามและอ่อนช้อย แต่เมื่อผีปรากฏในร่างนางรำ ความงดงามนั้นก็กลับมาพร้อมกับอำนาจที่ทรงพลัง การมอบอำนาจให้กับผีในร่างของนางรำเป็นการสะท้อนถึงอำนาจของเพศหญิงในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมไทย

3. คุณค่าของวรรณกรรมประชาณิยมสู่การดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์

การดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์สามารถช่วยเพิ่มจำนวนผู้ติดตามของเรื่องนั้น ๆ ได้ โดยผู้ที่เคยอ่านวรรณกรรมมาก่อนมักจะตื่นเต้นและคาดหวังที่จะเห็นเรื่องราวที่ตนเองชื่นชอบถูกนำเสนอผ่านสื่อภาพและเสียง โดยละครโทรทัศน์สามารถถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกของตัวละครได้ชัดเจนยิ่งขึ้นผ่านการแสดงของนักแสดง และการใช้ดนตรีและแสงสีเพื่อสร้างบรรยากาศ การสื่อสารผ่านภาพและเสียงช่วยเพิ่มพลังและความลึกซึ้งให้กับเรื่องราวจากวรรณกรรมต้นฉบับ การดัดแปลงจากวรรณกรรมสู่บทละครนั้นนับว่ามีคุณค่าหลายด้าน ทั้งในเชิงการใช้ภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม รวมไปถึงความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติ คุณค่าของวรรณกรรมประชาณิยมที่ส่งผลต่อการดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์สามารถแบ่งออกได้เป็นหลายมิติ ดังนี้

3.1 คุณค่าด้านภาษา

ภาษาที่ใช้ในวรรณกรรมประชาณิยมนั้นมักมีความงดงามในเชิงวรรณศิลป์ โดยการเปรียบเทียบเชิงวรรณศิลป์ (figures of speech) เช่น อุปมา อุปลักษณ์ และสัญลักษณ์ ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพในจินตนาการและความรู้สึกที่ลึกซึ้ง เนื่องด้วยภาษามีบทบาทในการสร้างอารมณ์และบรรยากาศในเรื่อง ตัวอย่างเช่น การใช้ถ้อยคำที่มีความนุ่มนวลหรือรุนแรง สามารถสร้างอารมณ์ที่แตกต่างให้กับเรื่องราว การใช้จังหวะและเสียงในการเขียน เช่น การซ้ำคำหรือการเล่นเสียง (alliteration) ช่วยให้อ่านรับรู้ถึงอารมณ์ของตัวละครหรือบรรยากาศของสถานการณ์ เมื่อถอดบทจากวรรณกรรมออกมาสู่บทละคร ส่งผลให้การแสดงละครนั้นอิงอารมณ์ ความคิด ความรู้สึก ไปตามภาษาที่ถ่ายทอดออกมาผ่านวรรณกรรม สื่อให้เห็นถึงอารมณ์และตัวตนของตัวละครได้เด่นชัดยิ่งขึ้น

3.2 คุณค่าทางความเชื่อ

คุณค่าทางความเชื่อในวรรณกรรมประชานิยมเรื่องนางขุขานี้มีความสำคัญต่อการสะท้อนโลกทัศน์ของมนุษย์ในแต่ละสังคม ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อทางศาสนา หรือความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติ ความเชื่อเรื่องการทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว ในการกำหนดความดีความชั่วในสังคมนั้น ได้ใช้หลักความเชื่อในผลของการกระทำ โดยในทางพุทธศาสนานั้นมีคำสอนว่าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้เกิดวิบากหรือผลของการการกระทำกรรมและวิบากมีความสัมพันธ์กันในลักษณะเป็นเหตุและผล การกระทำกรรมดีจะก่อให้เกิดผลดี การกระทำกรรมชั่วจะก่อให้เกิดผลชั่ว ซึ่งในพระไตรปิฎกมีความหลายตอนกล่าวถึงกรรมและวิบาก โดยคติความเชื่อเรื่องนี้เป็นที่ยึดถือและแพร่หลายในสังคมไทยจนถึงปัจจุบัน หากทำไม่ดีตามที่ศาสนาพุทธได้ตั้งกฎเกณฑ์ไว้ ผู้นั้นจะกลายเป็นคนชั่ว โดยการสร้างภาพสิ่งเหนือธรรมชาติ หรือการสร้างภาพของผีที่กลับมาแก้แค้นกับคนที่เคยทำไม่ดี เป็นการแสดงถึงความเชื่อที่ฝังรากลึกในวัฒนธรรมและศาสนา เพื่อส่งต่อให้ความเชื่อเหล่านี้ยังคงอยู่ในการขับเคลื่อนไปของสังคม ให้พึงระลึกทำแต่สิ่งที่ดีต่อผู้คนและสังคมต่อไป

3.3 คุณค่าทางนาฏศิลป์และวัฒนธรรมไทย

ในวรรณกรรมเรื่องนางขุขาน สุการดัดแปลงไปเป็นละครโทรทัศน์นั้น สิ่งที่เห็นได้ชัดทางศิลปวัฒนธรรมที่ส่งต่อกันมาอย่างยาวนานคือการร่ายรำทางนาฏศิลป์ โดยนาฏศิลป์ไทยเป็นการแสดงที่มีรูปแบบการเคลื่อนไหวที่ประณีตและมีลักษณะเฉพาะ เช่น การยกแขน การเหยียดนิ้ว และการขยับเท้าที่เป็นจังหวะ การเคลื่อนไหวเหล่านี้สะท้อนความงดงามทางกายภาพและความสมดุลในศิลปะการแสดง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล นอกจากนี้ยังมีเครื่องแต่งกายที่มีสีสันสวยงาม ลวดลายละเอียดอ่อน และการออกแบบที่เป็นเอกลักษณ์ ล้วนสะท้อนความประณีตในศิลปะการออกแบบและหัตถศิลป์ของไทย นาฏศิลป์นับว่าเป็นวัฒนธรรมที่ส่งต่อกันมาอย่างยาวนานจนกลายมาเป็นชุดความรู้ที่มาบรรจบในหลักสูตรการศึกษาที่มีความเป็นมาตรฐาน นับว่าเป็นอัตลักษณ์ความเป็นไทยที่ควรค่าแก่การรักษาไว้เพื่อคนรุ่นหลังสืบไป

บทสรุป

โดยภาพรวมแล้วการดัดแปลงบทบาทตัวละครที่ปรับเปลี่ยนไปเพื่อให้การดำเนินเรื่องของบทละครโทรทัศน์เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมในการรับชมผ่านการดูมากกว่าการอ่าน เนื้อเรื่องเนื้อหา รวมไปถึงฉากที่มีการดัดแปลงไปนั้น ล้วนเพื่อต้องการสื่อให้ทราบถึงมิติที่แตกต่างออกไปหากแต่ยังคงเค้าความเดิมของตัววรรณกรรมไว้อย่างในตัวตน วรรณกรรมประชานิยมแนวสยองขวัญที่เป็นที่นิยมจนนำมาดัดแปลงเป็นบทละครโทรทัศน์ ได้แสดงให้เห็นถึงการนำชุดข้อมูลเก่ามาสร้างใหม่ นอกจากการสร้าง ความบันเทิงแล้วยังเพื่อให้ผู้ได้รับชมได้ตีความในบริบทใหม่ที่ต่างออกไปจากเดิม มีการปรับเปลี่ยนเป็น บทละครโทรทัศน์ที่มีความบันเทิงในแง่ความรักและความโรแมนติกเข้ามาแทรกในเนื้อเรื่องด้วย ทั้งยังมีการนำชุดความรู้เกี่ยวกับศิลปะการรำไทย ซึ่งเป็นศิลปะที่รับรู้กันในสังคมวงกว้างว่าเครื่องแต่งกายและการแสดงศิลปะรำไทยเป็นสิ่งที่คู่กับชนชั้นปกครอง เป็นชนชั้นที่มีอำนาจ และการรำไทยเป็นสิ่งที่ประกอบ

พิธีการศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ เป็นศิลปะที่เชื่อมระหว่างโลกมนุษย์และความเชื่อเหนือธรรมชาติของผู้คน มาดัดแปลงให้เข้ากับตัวบท เพื่อเพิ่มอำนาจความน่าเกรงขามให้กับตัวละครที่เป็นผีในเรื่อง

เห็นได้ว่าการอ่านวรรณกรรมและการรับชมผ่านบทละครมีความแตกต่างกันเนื่องด้วยข้อจำกัดที่ต่างกันออกไป ในการอ่านวรรณกรรมจะรับรู้ความรู้สึกนึกคิดของตัวละครได้ชัดกว่าเนื่องด้วยเป็นการสื่อสารทางภาษา เมื่อนำไปปรับเป็นบทละครโทรทัศน์ที่ส่งไปจึงแตกต่างจากตัวบทวรรณกรรม เพราะประกอบด้วยองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น นักแสดง ฉาก แสงไฟ เป็นต้น เมื่อใช้มโนทัศน์เกี่ยวกับการดัดแปลง (adaptation) ยิ่งเป็นสิ่งบ่งชี้ได้ว่าการนำวรรณกรรมมาดัดแปลงใหม่เป็นบทละครโทรทัศน์ แม้จะมีการปรับเปลี่ยนเนื้อเรื่องหรือตัวละคร แต่ก็ยังพบชุดข้อมูลเดิมที่ยังปรากฏโดดเด่นอยู่ในบทละครโทรทัศน์ที่นำมาดัดแปลงใหม่ และเป็นสิ่งเน้นย้ำของเรื่องการผลิตซ้ำหรือผลิตข้อมูลใหม่ออกมา ล้วนมีขึ้นส่วนของข้อมูลเดิมที่เคยมีอยู่แล้วก่อนทั้งสิ้น เพียงแค่ นำข้อมูลบางส่วนมาดัดแปลงและปรับเปลี่ยนไปให้เข้ากับบริบทใหม่ เพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้ชมได้ดีความต่างไปจากงานชิ้นเดิม ไม่ได้เป็นการลดคุณค่าหรือเพิ่มคุณค่าให้แก่งานชิ้นก่อนหน้า เพียงแต่เป็นการเสนอให้เห็นในแง่มุมที่หลากหลายไปจากบริบทเดิมที่ภาคินัยได้เขียนไว้ในวรรณกรรม

โดยปกติแล้วงานวรรณกรรมประชานิยม (popular literature) ของนักเขียนนามปากกา “ภาคินัย” นั้นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ออกมาผ่านการเขียน เมื่อได้มีการดัดแปลงเป็นบทโทรทัศน์โดย สวิตตา และกำกับโดย ปรีดาภรณ์ บัวตูม สร้างสรรค์ออกมาได้อย่างน่าสนใจ มีการดำเนินเรื่องได้เป็นอย่างดี เข้าถึงและเข้าใจได้ง่าย ถึงอย่างนั้นในตัวบทที่ดัดแปลงก็ยังมีร่องรอยเดิมจากการปะติดปะต่อจากวรรณกรรม ซึ่งก็คือชุดความรู้เดิมแต่สามารถนำมาดัดแปลงและถ่ายทอดให้กับผู้คนมีความสนใจและตอบสนองต่องานที่สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ เพื่อให้เกิดความรับรู้และเข้าใจอย่างถึงที่สุด

บรรณานุกรม

- ทรูไอดี. (2567). **เรื่องย่อ นางขงฉู่** ช่อง 7HD (รีรัน). สืบค้นจาก <https://entertainment.trueid.net/synopsis/Vjqv44vzVp0d>
- ปิยพิมพ์ สมิตติก. (2541). **การเชื่อมโยงเนื้อหา “นวนิยาย” ในสื่อสิ่งพิมพ์และในสื่อละครโทรทัศน์**. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริตตา เฉลิมเผ่า กอนันทกุล. (2545). **โลกของนางรำ: ตัวตน ความงาม และความศักดิ์สิทธิ์ในชีวิตของนางละครแก้ว**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันไทยคดีศึกษา.
- ภาคินัย กลีรักษ์. (2556). **นางขงฉู่ ฉบับพิเศษ**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ก้าวกระโดด.
- มัณฐิมา จินเทศ. (2548). **นาฏศิลป์สกุลหลวง ความรู้ ตัวตน และพื้นที่ทางสังคม**. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาสันสกฤต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มนตรี มีเนียม. (2560). **วรรณกรรมการแสดง**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2545). **พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม อังกฤษ-ไทย**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วัลลภ พุ่มระชัย, ชนัย วรรณะลี และนิวัฒน์ สุขประเสริฐ. (2559). บทบาททศกัณฐ์: กรณีศึกษากระบวนการทำรำและกลวิธีการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ตอนทำวมาลีวราชว่าความ ตามแนวทางของนายจตุพร รัตนวราหะ. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and Arts)*, 9(2), หน้า 1107-1124.
- สิรินทร จิระกุล. (2561). **แผนผังวรรณคดีไทยแนวยาโออี: การดัดแปลงวรรณคดีไทยเป็นวรรณกรรมประชานิยม**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุพจน์ จุกลิ้น และสุพรรณิ บุญเพ็ง. (2563). **การสร้างสรรคงานนาฏศิลป์เรื่องพระลอตอน “ศึกโง่พราย” จากนวนิยายความเรียบง่าย**. *วารสารนิเทศสยามปริทัศน์*, 19(2), หน้า 59-70.